

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

I. Tota Germania ad bellum se parat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

videretur; quod in ijs velut imago quædam videatur sanctissimarum turbatum, quæ non multo post in Francia exorta, florentissimum regnū gravissimè affixerunt. Est enim hominis quum suo ocio tū aliorum patientia abutentis, lectorem longarum iam ante notarum narratione detinere.

DE INITIO BELLII INTER CAROLUM V. IMPERATOREM & PROTESTANTES.

CAPUT XIII.

ARGUMENTUM.

- I. *Tota Germania ad bellum separat.*
- II. *Franciscus I. Galliarum Rex Protestantium conatus Carolo Imperatori aperit.*
- III. *Sleidani mendacium & in Regem Gallie calumnia.*
- IV. *Imperator & Protestantes exercitus conscribunt.*
- V. *Protestantes Imperatori titulum Imperialem denegant.*
- VI. *Bellum etiam indicunt.*

ICUM Lutero hæresis Lutherana nequaquæ fuit mortua; ut quæ iam nimis altas radices egerat, & per Principium dissidia, odia & factiones, vulgata hæreseon fulcra & sustentacula, longe lateque fuerat propagata; alijs, Protestantium factioni in dies auferenti, sese adiungentibus, ut de hostibus sese vindicarent; alijs ut in prædæ, quam ex bonis Ecclesiasticorum sperabant, societatem venirent. Nec tamen deerant, qui in tanta rerum omnium perturbatione quum veterem religionem & maiorum sacra, tum obedientiam erga Imperatorem conservare anniterentur. Multi etiã tam vindicandi se quam crescendi studio, (ut in civilibus dissensionibus fieri solet) ab una parte repulsi, ad alteram sese adiungebant; adeo ut vix quisquam esset qui non alterutri, vel Catholicorum vel Protestantium federati esset adscriptus. Validior tamè Protestantium erat factio. Melior Catholicorum, nonnulli occasione vel tēpori vellicabantur, quos à maleficio Imperatoris cohibebat præsentia; e quorum numero fuit Fridericus Palatinus Elector, qui licet Argētorato Paulum Fagium ad novam in ditione sua ordinandas Ecclesias evocasset, rem tamen distulit, & ab armis quam diu bellum duravit, abstinuit. Aliqui etiam

quamvis religionis Catholicæ observantissimi, non tamen quo par erat, ad eam defendendam zelo incumbebant: cui hominum generi Solonis leges infamiam inurēdam statuunt, ijs scilicet qui in bello civili, neutri se parti adiungunt. De Bavariæ Duce sic loquitur in historia sua magnus Alcantaræ Commendator: *Bavaria Dux quamvis esset Catholicus, ita tamen frigide, ne dicam timide agebat, ut diu in suspensio omnes teneret: ex quo Imperatoris conatus plurimum fuerunt retardati.* Econtra Protestantium numero quidam aperte Cæsarianarum partium se ferebant: ut Albertus & Joannes Brandeburgici, Mauricius & Augustus fratres Duces Saxonie, & alij, qui Augstana quidem erant Cōfessionis, sed à Smalcaldico federe alieni. Etsi vero Imperator tamquam benignissimus Princeps initio nihil intermitteret, ut eorum quos alieniores à se esse animadverterebat, animos sibi reconciliaret; interim tamen, cum prudens militiæ dux, ad bellum omnia diligenter præparabat, ut qui pacem ferre non possent, bello eos persequeretur; & ad obedientiam reduceret; non ignorans, præcipitibus morbis præcipitia adhibenda esse remedia. Sed & facile intelligebat, Germanos natura feroces, nova insuper iam Lutheri religione imbutos, sine vi domari non posse. Jam ante omnia illorum consilia & conatus exploraverat, in primis ex colloquio quod per Galliam iter faciens, cum rege habuit. Hoc loco si paullulum digrediar, & aliquid à proposito nostro non alienum, quod quæ apud neminē scriptorum, quod sciam, extiter, indicem, Lectori rem me non ingrati facturum puto.

II. *Jacobus Matignonus, Franciæ Marefchallus, qui Henrico III. & IV. regnantibus Aquitanie summa cum laude præfuit, mihi narravit, Annæ Memorantio Franciæ Conestabili post prælium San Laurentianum captivo, se in eadem custodia asservato, audiente, à quibusdam Protestantibus fuisse exprobratum, quod omnia quæ cum Rege secreto egerant, Imperatori prodidisset: idque Granvellanum postea non dissimulasse, & Regem ipsum ista se inscio per Conestabilem Imperatori enunciata, per Langæum Legatum suum, ad Smalcaldici federis Principes sese excusasse. Tum Co, nestabilem omnem rei seriem exposuisse, nimirum, quum forte Imperator in sermone quem cum rege habebat, magnatis cuiusdam Hispani fecisset mentionem, qui rogatus ut Carolum Borbonium hospitio suo exciperet, his verbis responderit:*

Inro